

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2024 m. vasario   d.   Nr. VD-
Vilnius

VADOVO ŽODIS

Evaldas Raistenskis

Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės pirmininkas

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) yra ikiteisminė mokestinius ginčus nagrinėjanti institucija. Mokestiniam ginčams Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme nustatoma ir reglamentuojama privaloma ikiteisminė jų nagrinėjimo procedūra. Konkrečios mokestinių ginčų nagrinėjimo sąlygos ir procedūros nustatytos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme (toliau – MAĮ), Komisijos nuostatuose¹ bei reglamente.² Privaloma ikiteisminė mokestinių ginčų nagrinėjimo procedūra neriboja mokesčių mokėtojo teisės po atitinkamo centrinio mokesčių administratoriaus sprendimo dėl mokestinio ginčo tiesiogiai kreiptis į teismą. Mokestinių ginčų nagrinėjimo procedūra taip pat taikoma nagrinėti mokesčių mokėtojo skundams dėl mokesčių administratoriaus sprendimo neatleisti nuo baudų bei (arba) delspinigių mokėjimo ir mokesčių administratoriaus atlikto mokesčių mokėtojo turimos mokesčio permokos įskaitymo. Svarbu paminėti, jog mokestinius ginčus Lietuvos Respublikoje nagrinėja ne tik Komisija, bet ir centrinis mokesčių administratorius, teismas.

Komisijos tikslas – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą. Komisiją sudaro Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirti valstybės pareigūnai – Komisijos pirmininkas ir keturi nariai.

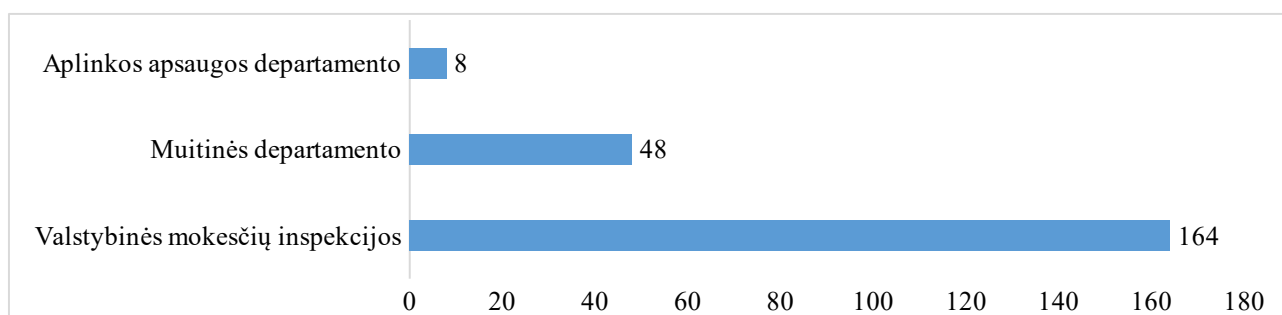
---

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. 1119 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinimo“.

² Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pirmininko 2004 m. lapkričio 25 d. įsakymas Nr. 1-14 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos darbo reglamento patvirtinimo“.

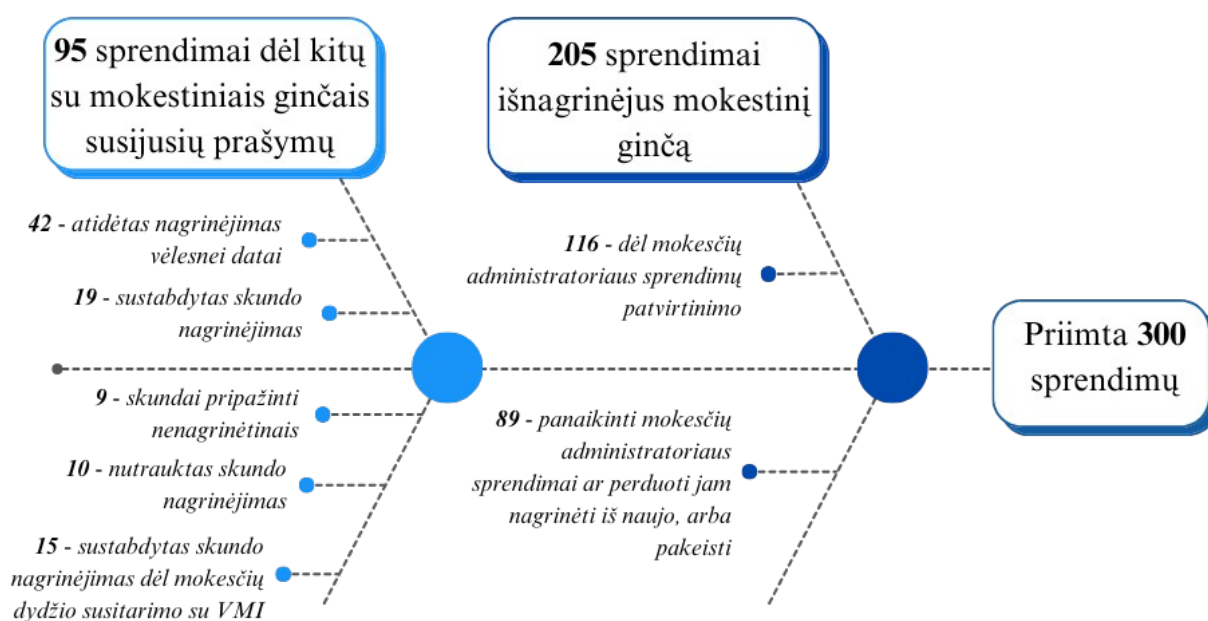
Komisijos veikla rodo, kad mokesčių mokėtojai aktyviai naudojami savo teise skųsti sprendimus, laikydami, kad jie nėra teisingi jų atžvilgiu. Paminėtina, jog 2023 metais Komisijoje buvo gauta **220 skundų**, kuriuos pateikė fiziniai ir juridiniai asmenys. Daugiausiai mokestinių ginčų kilo dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) sprendimų (**164 skundai**), mažiau – dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – MD) sprendimų (**48 skundai**) bei Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – AAD) sprendimų (**8 skundai**).

Pav. Nr. 1. Gauti skundai

2023 m. daugiausiai mokestinių ginčų kilo dėl apskaičiuoto pridėtinės vertės (toliau – PVM) ir gyventojų pajamų (toliau – GPM) mokesčių, kiek mažiau – akcizų bei pelno mokesčių (toliau – PM). Teisės aktais nustatytais terminais išnagrinėjusi skundus, Komisija 2023 m. priėmė **300 sprendimų**, iš kurių **205 sprendimai priimti mokestinių ginčų bylose išnagrinėjus mokestinį ginčą**, o **95** – dėl kitų su mokestiniais ginčais susijusių prašymų.

Pav. Nr. 2. Komisijos sprendimai

Siekdama pagrindinio tikslo – tinkamai ir objektyviai išnagrinėti skundą, Komisija naudoja savo teisę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ESTT), kurią įgijo ESTT pripažinus Komisiją teismine institucija. Gautos ESTT išvados leidžia išspręsti ginčą dar ankstyvojoje jo stadijoje, taip sutaupant laiką, išteklius ir sumažinant teismų krūvį. Praėjusiais metais Komisija taip pat ėmėsi iniciatyvos kreipdamasi į ESTT byloje dėl gautų dividendų iš užsienio vieneto, kurį mokesčių administratorius įvertino kaip darinį.

Be viso to, Komisija, atsižvelgdama į mokesčių ginčų praktiką, parengė siūlymus dėl teisės aktų projektų ir dėl mokesčių administravimą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo, kuriais siekiama užtikrinti mokesčių mokėtojų teisių įgyvendinimą baudų bei delspinigių sumažinimo srityje, suteikti daugiau aiškumo ir supaprastinti mokesčių mokėtojų prievoles. Svarbu paminėti, jog reaguojant į mokesčių administravimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdomą viešojo sektoriaus ir valstybės tarnybos reformą, 2023 metais pradėta rengti Komisijos nuostatų nauja redakcija.

Viešaisiais komunikavimo kanalais plečiame visuomenės informavimą apie mokesčius ginčus, mokesčių mokėtojų daromas klaidas ir galimybes apginti savo teises. Nuolat atnaujiname interneto svetainę bei papildomą informaciją talpiname *Facebook* paskyroje. Aktyviai dalyvaujame konferencijose, ruošiam pranešimus, mokome apskaitos profesionalus ir studentus.

Komisija kartu su Vilniaus universitetu (toliau – VU) 2023 m. laimėjo projekto atrankos konkursą ir pirmą kartą dalyvaus tarptautiniame Europos Komisijos programos projekte. Taip pat Komisija (kaip partneris) dalyvaus VU Teisės fakulteto koordinuojamame projekte: „Darbo sąlygų apsauga platforminėje ekonomikoje: Moldovos – Lietuvos socialinis dialogas“, kuris vykdomas gavus finansavimą iš Europos Komisijos (EK) programoje „Social Prerogative and Specific Competencies Lines“ (SOCPL). Pastaroji siejasi su kitomis EK programomis – „Europos Horizontas“, JUSTICE. Šio projekto tikslas – prisidėti prie socialinio dialogo skatinimo tarp darbdavių ir profesinių sąjungų bei valstybės institucijų, atsakingų už darbo platformose reguliavimą, Lietuvos ir Moldovos bendradarbiavimo kontekste. Lietuvai atstovaujantys tarptautinės darbo ir mokesčių teisės ekspertai, ekonomistai sieks veiksmingo socialinio dialogo su platformų darbuotojų interesus atstovaujančiais partneriais. Komisija, kaip projekto partnerė, prisidės prie projekto vertinant skaitmeninėse darbo platformose veiklą vykdančių gyventojų ir verslo klientų mokesstinę finansinę aplinką, teikiant pasiūlymus dėl šioje srityje veikiančių asmenų mokesčių ir apskaitos prievolių vykdymo bei jų supaprastinimo.

Įgyvendindami Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą ir neatsilikdami nuo šių dienų technologijų, planuodami ir organizuodami savo veiklą, toliau pabrėžiame būtinybę išlaikyti profesionalumą, kelti Komisijos darbuotojų kvalifikaciją, užtikrinti

ginčo šalims patogų ginčo nagrinėjimą bei inovatyvias paslaugas į Komisiją besikreipiantiems žmonėms, įvedant šiuolaikiškus IT sprendimus. Komisija nuo 2023 m. sausio 2 d. pradėjo naudoti Dokumentų valdymo bendrąją informacinę sistemą (toliau – DBSIS) ir perkėlė visą dokumentų valdymą į elektroninę terpę. Taip pat, vykdamas Vyriausybės priimtus sprendimus pagal IT paslaugų sutartį su Informacinės visuomenės plėtros komitetu (toliau – IVPK) dėl valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo ir jos valdymo optimizavimo, 2022 – 2023 m. buvo atliktas Komisijos valdomos informacinių ryšių technologijų infrastruktūros bei duomenų perkėlimas į IVPK valdomą centralizuotai teikiamų informacinių technologijų paslaugų infrastruktūrą bei į valstybinį duomenų centrą „G-Cloud“. Tokiu būdu sukurta saugi ir kontroliuojama kompiuterinių darbo vietų aplinka.

Komisija ir toliau tęsia aktyvų bendradarbiavimą su valstybės institucijomis, siekdama pagerinti mokestinių ginčų nagrinėjimo kokybę. Taip pat nuolat palaikoma komunikacija su viešojo administravimo subjektais ir teismais. Be viso to, ataskaitiniais metais vyko susitikimai su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT), VMI, MD, AAD atstovais.

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

Komisija vykdydama pavestas funkcijas 2023 m. vadovavosi Komisijos 2023 - 2025 m. strateginiu veiklos planu. Komisijos funkcijoms atlikti yra sudaryta valstybės tarnautojų ir darbuotojų administracija. Jos struktūrą ir pareigybių sąrašą, neviršijant lėšų patvirtintų darbo užmokesčiui, tvirtina Komisijos pirmininkas.

Komisijoje ataskaitiniais metais iš viso dirbo 19 valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų pagal darbo sutartį. Pagrindinę funkciją – mokesčių mokėtojų skundų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atliko 5 Komisijos nariai – valstybės pareigūnai. Parengiamuosius darbus, susijusius su skundų nagrinėjimu, ir Komisijos bendrosios veiklos srityse būtinas funkcijas (dokumentų valdymas, buhalterinė apskaita, viešieji pirkimai, personalo, turto valdymas ir kt.) vykdė 6 valstybės tarnautojai ir 8 pagal darbo sutartį dirbantys darbuotojai. Taupant darbo užmokesčio lėšas trys darbuotojai užima pareigyles ne pilna apimtimi ir pavestas funkcijas vykdo nepilną darbo savaitę.

Komisija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su racionalia turto valdymo politika bei atsižvelgdama į Lietuvos ir užsienio partnerių

gerąją turto valdymo praktiką, savo iniciatyva ėmėsi taikyti racionalaus turto valdymo principus ir nuo 2023 m. rugsėjo mėn. atsisakė papildomų patalpų nuomos iš valstybės įmonės *Turto bankas* archyvinių dokumentų saugojimui Žemės ūkio ministerijos pastate, J. Lelevelio gatvėje, viso – 105,78 kv. m. Komisijos archyvo dokumentai pagal Dokumentų pasaugos sutartį saugomi archyvus tvarkymo darbus atliekančioje įmonėje. Priėmus šį sprendimą archyvo saugojimo išlaidos sumažėjo daugiau kaip 3 kartus.

Komisija, siekdama užtikrinti jai pavestų funkcijų tinkamą vykdymą 2023 metais, atliko darbo organizavimo pakeitimus, kurie leido tinkamiau institucijoje įgyvendinti nustatytus privalomus reikalavimus ir rekomendacijas nustatytoms funkcijoms atlikti. Taip pat vis daugiau veiklos procesų buvo perkelta į elektroninę erdvę - siekdama palengvinti asmenų susipažinimą su mokesčių bylų medžiaga, pakeitė Susipažinimo su mokesčių ginčų bylų medžiaga tvarką³. Šalių atstovams ir patiems pareiškėjams buvo suteikta galimybė susipažinti su bylos medžiaga nuotoliniu būdu, kas leidžia sutaupyti ne tik atstovų laiką ir resursus, tačiau tausoja Komisijos išteklius bei prisideda prie spartesnio bylų nagrinėjimo.

Komisija iki šiol sistemingai įgyvendina tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvas. Dalindamiesi gerąją Lietuvos mokesčių sistemos praktika, 2023 m. gegužės 12 d. Komisijoje įvyko susitikimas su Latvijos Respublikos Rygos apygardos administracinio teismo ir Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjais. Susitikimo metu Komisijos narys Andrius Venius pristatė mokesčių ginčų nagrinėjimo procedūrą Lietuvoje, institucijos veiklos ypatybes ir rezultatus. Kartu su Rygos apygardos administracinio teismo teisėjais buvo pasidalinta patirtimi ir darbo specifika sprendžiant mokesčius ginčus. Atkreiptinas dėmesys, jog Latvijos teisėjai ypatingai domėjosi institucijos veikla, nes tokios specializuotos ikiteisminės mokesčius ginčus nagrinėjančios institucijos Latvijoje nėra. Pastebėtina, jog Latvijos administraciniuose teismuose mokesčių bylų skaičius sudaro apie 50 proc. visų bylų, todėl, svečių teigimu, tokia ikiteisminė institucija palengvintų teismų darbą.

Plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą, Komisijoje 2023 m. spalio 6 dieną lankėsi Moldovos Respublikos įvairių instancijų administracinių teismų teisėjai ir akademinės bendruomenės atstovai. Susitikimo metu Komisija pristatė vykdomą veiklą, Lietuvos mokesčių ginčų procesą ir ikiteisminio mokesčių ginčų nagrinėjimo privalumus. Be to, buvo diskutuojama apie konkrečius mokesčius ginčus, įrodymų vertinimo ypatumus, aptartos būsimo bendradarbiavimo plėtros kryptis. Komisija siūlė ekspertinę pagalbą praktinėje ir mokslinėje veikloje, aptarė galimybes inicijuoti bendrus tarpinstitucinius Lietuvos Respublikos ir Moldovos Respublikos projektus.

³ Mokesčių ginčų komisijos pirmininko 2022 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. 1-14 „Dėl susipažinimo su Mokesčių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės esančių mokesčių ginčų bylų medžiaga ir jos kopijų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Komisijos atstovai nuolat dalyvauja mokslinėse konferencijose, buhalterių, mokesčių administratorių ir jaunimo švietimo veikloje. Pavyzdžiui, Komisijos narė Vilma Vildžiūnaitė 2023 m. spalio 20 dieną nacionalinio verslo savaitraščio „Verslo žinios“ organizuotoje konferencijoje „Įmonių finansai“ skaitė pranešimą „Verslo mokestiniai ginčai: tendencijos ir galimybės“. Komisijos narė pristatė su ginčais susijusią statistiką, aktualius ginčus, kurie pasuko palankia verslui kryptimi, peržvelgė kaip ginčus pakeistų numatomi Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (toliau – PMI) pakeitimai ir pristatė mokesčių mokėtojams aktualias galimybes. Komisijos narė V. Vildžiūnaitė konferencijoje taip pat pabrėžė, kad mokestinis ginčas – kelias aiškumo link, kadangi užtikrinama nepriklausomo aplinkybių vertinimo galimybė, atrandamas naujas požiūris bei leidžiama pasiekti greitą teisinį tikrumą (ankstyvojoje stadijoje Komisijoje ginčas išnagrinėjamas per du mėnesius). Svarbu paminėti, jog ginčiuose suformuota teismų praktika ne tik suteikia aiškumo, bet ir turi įtakos mokesčių teisėkūros iniciatyvoms.

Komisijos narė Jurgita Narkevičiūtė 2023 m. lapkričio 12 d. vykdė mokymus Kauno kolegijos studentams, o 2023 sausio 26 d. skaitė pranešimą tema „Svarbiausios MGK, VAAT, LVAT ir ESTT bylos už 2022 metus“ Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacijos organizuojamoje konferencijoje „Mokesčių ir apskaitos pakeitimai 2022-2023 m.“. J. Narkevičiūtė kartu su mokesčių mokėtojų atstovais, 2023-05-09 dalyvavo Žinių radijo laidoje, aptariant kiek mokesčių mokėtojai žino savo teises ir pareigas, ar jas tinkamai naudoja.

Bendradarbiaujame ir su mokesčių mokėtojų atstovais. Komisijos nariai Andrius Venius ir Vilma Vildžiūnaitė dalyvavo informaciniame renginyje – diskusijoje su įmonių atstovais, kuriame buvo pristatyta mokestinių ginčų nagrinėjimo Komisijoje statistika, ginčų tendencijos, pokyčiai bei su piktnaudžiavimo ir nesąžiningumo vertinimu susijusi ESTT bei nacionalinė ginčų praktika.

Taigi, ataskaitiniais metais visų Komisijos narių ir Komisijos administracijos darbuotojų pastangomis buvo užtikrinta nenutrūkstama Komisijos veikla ir jai pavestų funkcijų vykdymas. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas visuomenės švietėjiškai veiklai, jos informavimui, tarptautiniam, tarpinstituciniam ir akademiniam bendradarbiavimui skatinti.

ANTRASIS SKIRSNIS

STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Siekiant įgyvendinti pagrindinį Komisijos tikslą, Komisijos veikla buvo nukreipta į teisės aktais pagrįstą mokesčių mokėtojų skundų nagrinėjimą. Tam tikslui pasiekti buvo skirtos atitinkamos biudžeto lėšos.

Lentelė Nr. 1 Biudžeto panaudojimas

Strateginis tikslas: objektyviai išspręsti kilusį ginčą, taip prisidėti prie asmens teisių gynimo ir teisingumo vykdymo

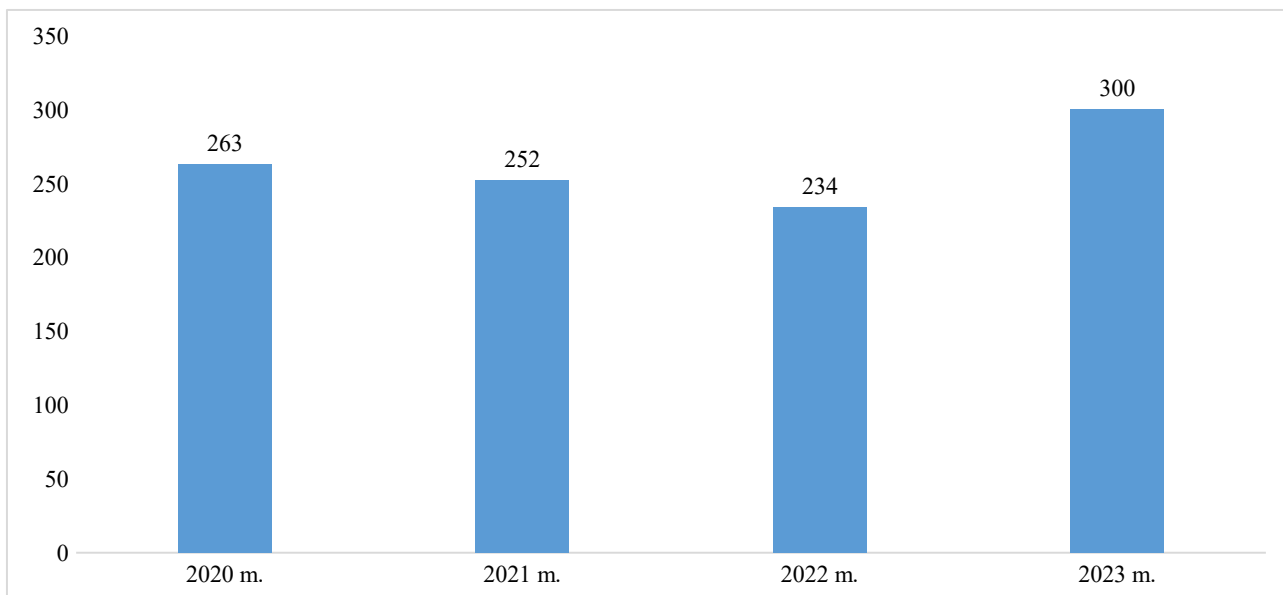
Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.):**
1	2	3	4	5	6
13 001	Mokestinių ginčų nagrinėjimas	735	735	735	100
Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama		-	-	-	-

Komisijos Strateginiame veiklos plane buvo numatyta, kad 2023 m. visi Komisijos sprendimai bus priimti teisės aktų nustatytais terminais. Pagal esamą teisinį reguliavimą, sprendimus dėl skundo mokestinių ginčų bylose Komisija turi priimti per 60 dienų nuo skundo gavimo. Visi skundai buvo išnagrinėti laiku ir jiems priimti sprendimai. Tiesa, ataskaitiniais metais buvo ir tokių atvejų, kai dėl įvairių priežasčių skundo nagrinėjimas buvo sustabdytas: dėl informacijos iš teismų gavimo, mokesčių mokėtojų ir mokesčių administratoriaus susitarimo procedūros vykdymo ir kt.

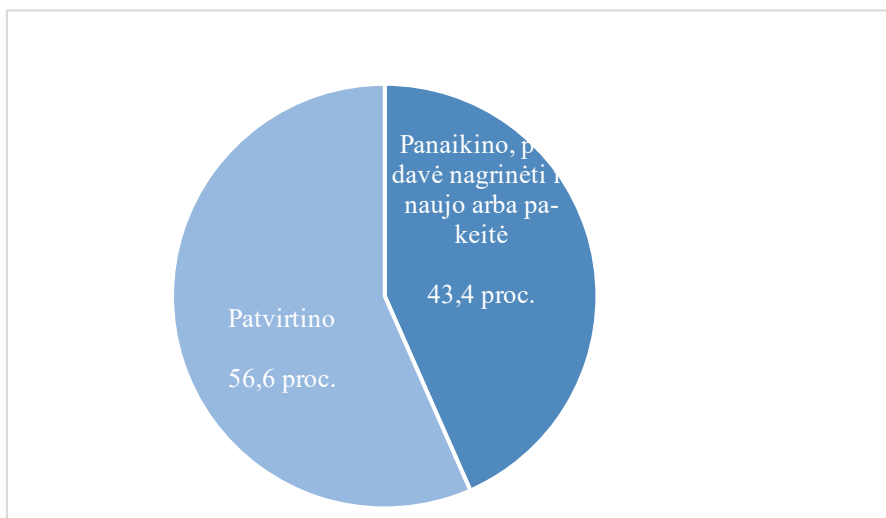

Pav. Nr. 3. Nustatytais terminais komisijos priimtų sprendimų dėl skundų ir prašymų skaičiaus santykis.

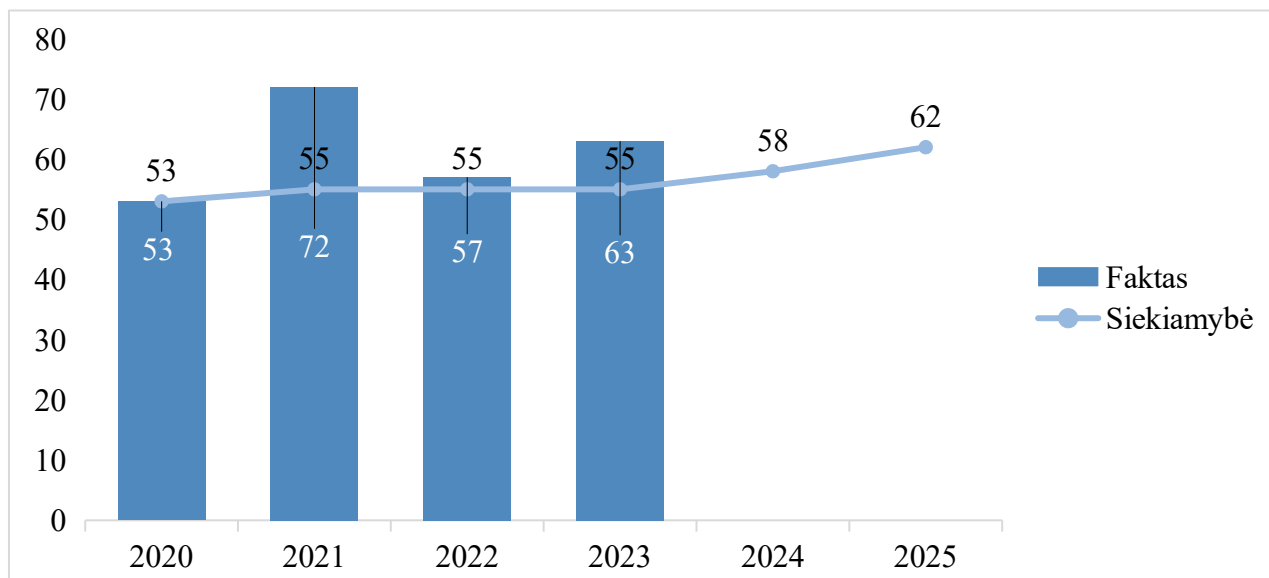
Iš 2023 m. priimtų **205** Komisijos sprendimų dėl mokesčių ginčų: **116** sprendimais buvo patvirtinti mokesčių administratoriaus sprendimai, **89** sprendimais buvo panaikinti / pakeisti mokesčių administratoriaus sprendimai ar perduoti jam nagrinėti iš naujo. Taigi, iš duomenų matyti, kad Komisija patvirtino **56,6 proc.** mokesčių administratorių sprendimų, o **43,4 proc.** mokesčių administratoriaus sprendimų Komisija panaikino / pakeitė arba perdavė mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.

Pav. Nr. 4. Komisijos sprendimai

Kitas kriterijus Komisijos strateginiam veiklos tikslui įvertinti - „Įsiteisėję Komisijos sprendimai, kurių šalys neginčijo“ (procentais). Pabrėžtina, jog Komisijos sprendimų, kurie nebuvo apskūsti, dalis siekė **63 proc.**

Pav. Nr. 5 Įsiteisėję Komisijos sprendimai, kurių ginčo šalys neginčijo (procentais).

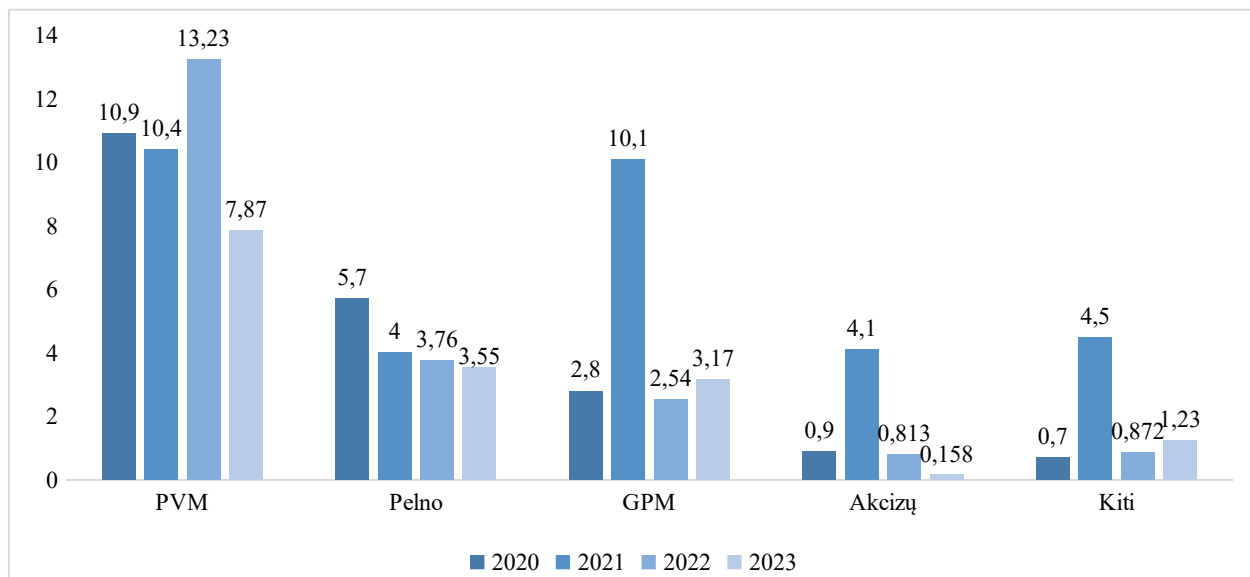
Kaip aukščiau buvo minėta, Komisija 2023 m. priėmė 205 sprendimus išnagrinėjusi mokestinius ginčus **dėl 15,98 mln. Eur mokesčių ir su jais susijusių sumų**. Paminėtina, kad 2023 m. LVAT ir Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) priėmė procesinius sprendimus dėl **75 Komisijos sprendimų**.

Išnagrinėjusi mokestinius ginčus, Komisija patvirtino 10,24 mln. Eur mokesčių administratorių apskaičiuotų mokesčių ir su jais susijusių sumų: 4,69 mln. PVM, 2,56 mln. Eur GPM, 2,06 mln. Eur PM, 0,15 mln. Eur akcizų, 0,39 Eur mln. Eur muito, 0,24 mln. Eur mokesčio už aplinkos teršimą (toliau – MUAT), 0,15 mln. Eur kitų mokesčių ir su jais susijusių sumų.

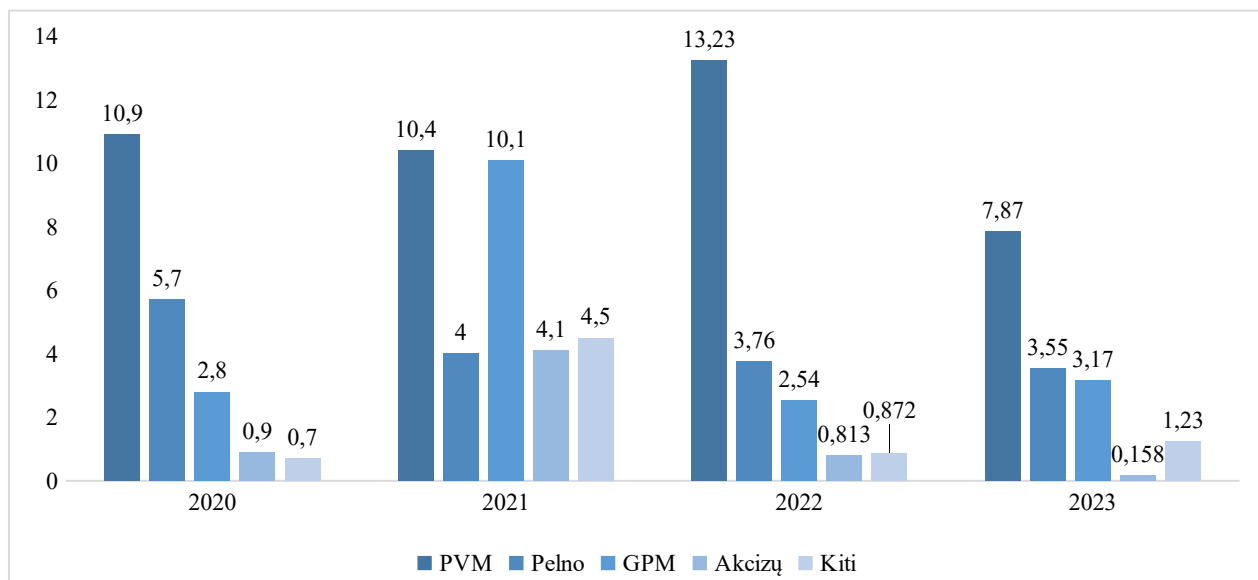
Komisija panaikino 1,72 mln. Eur mokesčių administratorių apskaičiuotų mokesčių ir su jais susijusių sumų: 1,15 mln. Eur PVM, 0,09 mln. Eur GPM, 0,30 mln. Eur PM, 0,06 Eur mln. Eur muito, 0,07 mln. Eur MUAT, 0,05 mln. Eur kitų mokesčių ir su jais susijusių sumų.

Komisija grąžino mokesčių administratoriams nagrinėti iš naujo mokesčių mokėtojų skundus dėl 4,02 mln. Eur mokesčių ir su jais susijusių sumų: 2,03 mln. Eur PVM, 0,52 mln. Eur GPM, 1,19 mln. Eur PM, 0,008 mln. Eur akcizų, 0,02 Eur mln. Eur muito, 0,12 mln. Eur MUAT, 0,13 mln. Eur kitų mokesčių ir su jais susijusių sumų.

Pav. Nr. 6. Mokestiniai ginčai dėl mokesčių administratorių apskaičiuotų mokesčių mln. Eur. (Pagal atskirus mokesčius)

Pav. Nr.7. Mokestiniai ginčai dėl mokesčių administratorių apskaičiuotų mokesčių mln. Eur. (Pagal kalendorinius metus)

Komisija nuolat analizuoja mokestinių ginčų praktiką, aptaria reikšmingas bylas, nagrinėja esmines, reikšmingas visam mokestinių ginčų procesui aplinkybes ir apibendrina vertingą ginčų praktiką. Atsižvelgiant į mokesčių administravimo specialistų ir mokesčių mokėtojų poreikius, pateikiame kai kuriuos mokestinių ginčų praktikos 2023 metais aktualius pavyzdžius.

Kaip ir ankstesniais metais, Komisija sprendė ne vieną mokestinį ginčą dėl nuostolių panaudojimo įmonių grupėse. Tokio pobūdžio ginčai sudėtingėja, mokesčių mokėtojai dažniau

siekia sumažinti apmokestinamąsias pajamas ribotų dydžių leidžiamais atskaitymais. Dėl PMĮ 56-1 straipsnio skirtingo aiškinimo, mokesčių mokėtojams buvo priimtas ne vienas palankus sprendimas. Taip pat pastebima, kad 2023 metais daugėjo ginčų dėl apskaičiuotų avansinio PM delspinigių, kuomet mokesčių mokėtojai neįvertino besikeičiančios rinkos Lietuvoje bei pasirinko sau nepalankų avansinio PM skaičiavimo būdą.

Vėl tapo aktualios mokestinės situacijos, kuomet mokesčių administratorius nusprendė tikrinti plonos kapitalizacijos teisingumo taikymą. Pavyzdžiui, Komisija sprendė ginčą dėl palūkanų sąnaudų už kontroliuojamo skolinto kapitalo naudojimą, viršijančio nuosavo ir skolinto kapitalo santykį 4:1, pripažinimo neleidžiamais atskaitymais. Komisija vertino, ar mokesčių mokėtoji suteiktas banko kreditas, užtikrintas akcijų įkeitimu kredito davėjui (bankui), gali būti laikomas kontroliuojamu skolintu kapitalu. Komisija priėjo išvados, kad toks kreditas neatitinka skolinto kapitalo už atlygį, kai trečiųjų asmenų suteiktos paskolos yra garantuotos kontroliuojančio (-ių) skolintojo, sąvokos, nes yra užtikrintas kitais prievolių įvykdymo užtikrinimo būdais, todėl minėto banko kredito suma negali būti laikoma kontroliuojamu skolintu kapitalu.

Pastebima tendencija, jog daugėja mokestinių ginčų, kai mokesčiai yra apskaičiuojami vadovaujantis baudžiamosiose bylose surinkta informacija. Pavyzdžiui, buvo nagrinėjamas ne vienas ginčas dėl papildomai apskaičiuoto PM, PVM bei su jais susijusių sumų, nustačius, kad mokesčių mokėtojas buhalterinės apskaitos dokumentuose fiksavo tikrovės neatitinkančius duomenis apie gautas pajamas, apskaitą tvarkė nesilaikydama teisės aktų reikalavimų, į tikrinto laikotarpio PM deklaracijas įrašė neteisingus (nepatikimus) duomenis apie gautas pajamas.

Reikia pripažinti, jog ginčai, susiję su apskaičiuotu PM, pasižymi tarptautiniu elementu. Pasaulinės globalizacijos kontekste, verslas nebeturi sienų, o vienas iš tokių pavyzdžių - Komisija, vadovaudamasi PMĮ 31 straipsnio 2 dalies nuostatas, pripažino, jog mokesčių mokėtoja nepagrįstai išmokėjo išmokas tikslinėse teritorijose įregistruotoms įmonėms. Mokesčių mokėtoja nepateikė dokumentų, patvirtinančių prekių, įsigytų iš tikslinėse teritorijose įregistruotų minėtų įmonių, įvežimą; taip pat nepateikė įrodymų dėl įsigytų paslaugų, todėl visos išmokos buvo apmokestintos PM.

Tinkamai išspręsti ginčą, neužtenka vien mokestinės situacijos analizės. Komisija, vertindama išmokėtų dividendų apmokestinimo klausimą bei mokestinės situacijos pripažinimą dariniu, siekdama teisingai išspręsti mokestinį ginčą ir mokestinių ginčų nagrinėjimo operatyvumo, nutarė kreiptis į ESTT, prašant priimti prejudicinį sprendimą, kuriame būtų išaiškinta dėl tarpinio asmens nebuvimo reikšmės, darinio požymių vertinimo laike bei mokestinės naudos siekimo pripažinimo sąlygų, kurioms esant galėtų būti pritaikoma prieš piktnaudžiavimą dividendų lengvata nukreipta ES direktyvos taisyklė.

Aptariant ginčus susijusius su GPM, neabejotinai, 2023 metai išsiskyrė ginčais, susijusiais su Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (toliau – GPMĮ) įtvirtintų lengvatų taikymu. Komisija nagrinėjo ne vieną mokestinę situaciją, kuomet mokesčių mokėtojai dirbtinai siekia pasinaudoti GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkte numatyta mokesčio lengvata. Pastebima tendencija, jog mokesčių mokėtojai, vykdančys ekonominę, PVM apmokestinamąją veiklą, naujai pastatytuose nekilnojamojo turto objektuose, dirbtinai deklaruoja savo gyvenamąją vietą, nors realiai tuose būstuose negyvena. Tokiu būdu, parduodami nekilnojamojo turto objektus, mokesčių mokėtojai sumažindavo apmokestinamąsias pajamas bei mokėtiną GPM.

Kartais susiduriama su nepakankamu teisiniu reguliavimu. Pavyzdžiui, Komisija sprendė ginčą mokesčių mokėtojo gautų pajamų iš veislinių šunų ir kačių auginimo bei veisimo apmokestinimo GPM ir priėjo išvados, kad mokesčių mokėtojo vykdyta veislinių šunų bei kačių auginimo, veisimo individuali veikla ir iš jos gautos pajamos pripažintinos pajamomis iš žemės ūkio veiklos, kurios vadovaujantis GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 23 punktu yra neapmokestinamos.

Komisija taip pat nagrinėjo bylas, kurios vis dar yra labai aktualios nūdienai – įmonės turto (pavyzdžiui, automobilių, kvadraciklų, jachtos, piniginių lėšų, suteikiant akcininkui ir direktoriui neatlygintinas paskolas arba finansuojant įmonės direktoriaus ir jo sutuoktinės komandiruotes įprastomis atostogų kryptimis) naudojimas. Pavyzdžiui, Komisija, išnagrinėjusi faktines bylos aplinkybes, vertino, kad tokiu būdu įmonės direktoriui yra išmokamos pajamos natūra, o įmonės patirtos išlaidos nėra susijusios su pajamų uždirbimu, todėl deklaruoti mokesčiai turi būti perskaičiuoti.

Ateities ginčai yra siejami su virtualių valiutų prekyba. Komisija, pasisakydama dėl pajamų iš virtualios valiutos prekybos apmokestinimo, vertino, kad mokesčių mokėtojo vykdyta veikla atitiko GPMĮ 2 straipsnio 7 dalyje nurodytus individualios veiklos požymius: savarankiškumą, verslumą, tęstinumą ir tokios veiklos tikslą – ekonominės naudos siekimą. Kitu atveju Komisija nustatė, kad mokesčių mokėtojo vykdyta prekyba virtualiomis valiutomis nebuvo tęstinė veikla ir sprendė, kad mokesčių mokėtojas gavo ne individualios veiklos pajamas, o kito turto pardavimo pajamas.

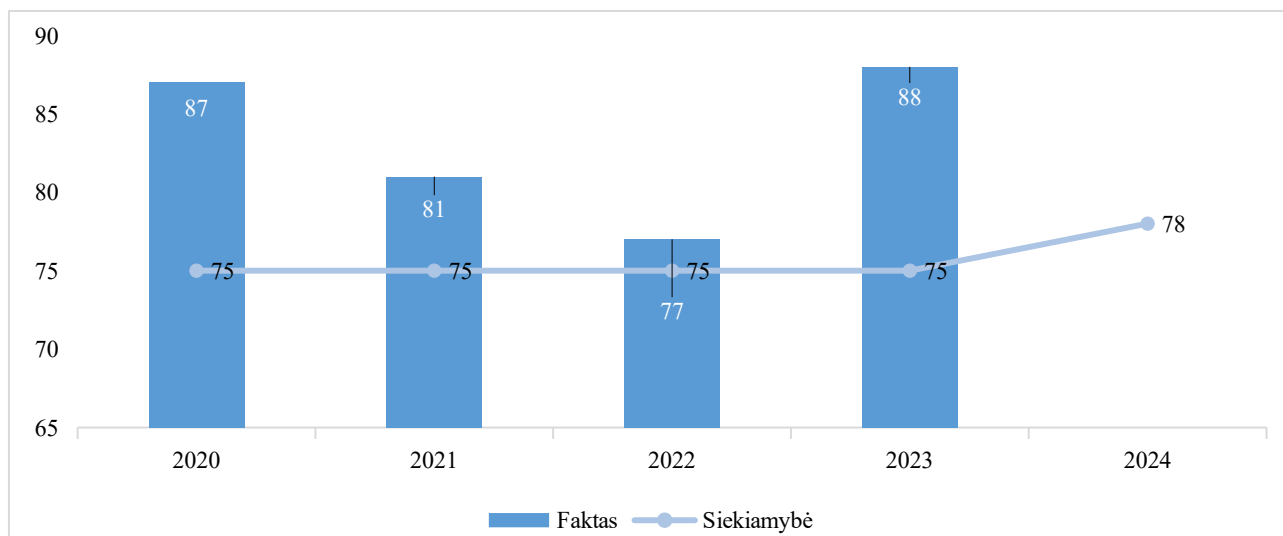
2023 m. Komisija nagrinėjo ne vieną mokesčių mokėtojo skundą, kai buvo sprendžiamas klausimas dėl atleidimo nuo mokesčio sankcijų, kuomet mokesčio delspinigiai jau buvo įskaityti. Pavyzdžiui, Inspekcija vienais atvejais delspinigių įskaitymo pagrindą laikė esmine aplinkybe, neleidžiančia spręsti atleidimo nuo mokesčio sumokėjimo klausimą, kitais atvejais, ši aplinkybė ypatingos reikšmės neturėjo. Paminėtinas atvejis, kai VMI atsisakius atleisti Pareiškėją nuo delspinigių dėl to, kad delspinigiai, nuo kurių prašoma atleisti, jau yra sumokėti, Komisija nustatė, kad mokesčių mokėtojos situacijoje delspinigiai nebuvo sumokėti paties mokėtojo, o buvo įskaityti,

nes deklaracijų pateikimo metu mokesčių mokėtojas turėjo mokesčio permoką. Komisija pastebėjo, kad nors sumokėjimas ir įskaitymas iš permokos pasibaigia mokestinės prievolės atlikimu, tai nėra tapatūs veiksmai vertinant iš subjektyviosios pusės, nes įskaitymas iš permokos, skirtingai nei mokėjimas, atliekamas be mokesčių mokėtojo valios. Komisija, remdamasi ESTT nuostatomis dėl teisės veiksmingumo principo taikymo (ESTT 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas GE Auto Service Leasing, C294/20, 2016 m. birželio 30 d. Sprendimas Câmpean, C200/14), nurodė, kad esant situacijai, kai prievolių įskaitymas sistemoje realizuojamas „iš karto“, kai tik mokesčių mokėtojas pats deklaruoja mokėtinus mokesčius ir sistemoje automatiškai apskaičiuojami delspinigiai, teisių į delspinigių atleidimą įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas. Tokia situacija pažeistų ne tik veiksmingumo principą, bet ir mokesčių mokėtojų lygybės principą, nes permokų tam tikru momentu neturintys mokesčių mokėtojai atsidurtų geresnėje situacijoje nei jų turintys. Be to, tokia situacija neatitiktų teisingumo ir protingumo kriterijų, nes esant neabejotiniams atleidimo pagrindams (pavyzdžiui, kai paaiškėtų mokėtojo kaltės ar žalos nebuvimas) jų taikymo galimybę (ir mažesnę finansinę naštą) lemtų su tuo nesusiję be mokėtojo valios realizuoti sistemų funkcionalumai.

Taip pat Komisija sprendė ginčus, susijusius su Covid-19 priemonių įsigijimu, kuomet MD skirtingai vertino analogiškas mokesčines situacijas, sprendžiant dėl importuotų (ligoninėms skirtų priemonių (apsauginių kombinezonų)) įsigijimo. Komisija pripažino, jog mokesčių mokėtoja gali pasinaudoti EK numatyta lengvata ir importuotoms prekėms, kurios buvo panaudotos viešųjų įstaigų interesais ir tikslais, neskaičiuoti muitų / importo PVM.

Komisijos veiklos vertinimo kriterijus - „Mokestinių ginčų bylose administracinių teismų priimti sprendimai, kuriais palikti nepakeisti Komisijos sprendimai“ (procentais). Komisijos 2023 m. Strateginiame veiklos plane šio kriterijaus reikšmė buvo nustatyta 75 proc. Šis rodiklis parodo, kokia dalis (procentais) Komisijos sprendimų, kurie buvo apskūsti, LVAT sprendimais (nutartimis) ar įsiteisėjusiais VAAT sprendimais buvo nepakeisti palyginus su visais teismo sprendimais mokestinių ginčų bylose. Šis kriterijus parodo Komisijos veiklos kokybę. Viso 2023 metais LVAT ir VAAT priėmė procesinius sprendimus dėl **75 Komisijos sprendimų**.

Pav. Nr. 8. Teismų sprendimai.

Buvo palikti nepakeisti 66 Komisijos sprendimai arba 88 proc. visų sprendimų. Komisijos 9 sprendimai arba **12 proc.** visų sprendimų panaikinti arba panaikinti iš dalies (mokesčių mokėtojų skundai grąžinti nagrinėti centriniam mokesčių administratoriui iš naujo). Taigi, strateginiame veiklos plane nustatyta kriterijaus reikšmė viršyta.

Teismai 2023 m. išnagrinėjo 75 skundus dėl Komisijos sprendimais patvirtintų 16,55 mln. Eur mokesčių ir su jais susijusių sumų. Iš šios sumos teismų sprendimais ir nutartimis buvo patvirtinta 15,77 mln. Eur (arba 95 proc.) apskaičiuota suma, o 0,78 mln. Eur (arba 5 proc.) suma buvo panaikinta arba perduota mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.

2023 m. spalio – gruodžio mėn. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius atliko Komisijos vidaus kontrolės sistemos vertinimo auditą. Vidaus audito metu buvo iškeltas tikslas įvertinti ar sukurta vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad ji būtų vykdoma laikantis vidaus kontrolei keliamų reikalavimų. Taip pat nagrinėta ar Komisijoje įdiegta vidaus kontrolės sistema atitinka rekomenduojamas gerosios praktikos nustatytas viešojo sektoriaus efektyvios vidaus kontrolės nuostatas. Vidaus audito vertinimo kriterijumi pasirinktas COSO modelis ir jį aiškinančios viešojo sektoriaus vidaus kontrolės standartų gairės. Komisija, susipažinusi su vidaus audito ataskaitos projekte nurodytais pastebėjimais, į juos atsižvelgė ir dalį pastabų įgyvendino jau vidaus audito ataskaitos projekto derinimo metu ir iki vidaus audito ataskaitos pateikimo, papildė ir patikslino vidaus kontrolę reglamentuojančius Komisijos teisės aktus, patikslino vidaus administravimo procedūras, perskirstė Komisijos darbuotojų atliekamas funkcijas bei atsakomybių sritis. Buvo paskirtas Komisijos veiklos rizikų valdymo ir stebėsenos procesų priežiūrą atliekantis darbuotojas. Atsižvelgiant į Komisijos atliktus darbus ir padarytus sprendimus vidaus audito ataskaitos projekto derinimo metu Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius įvertino teigiamus pokyčius ir suderintoje audito

ataskaitoje pateikė tik vieną siūlymą/pastabą, kurią Komisija įgyvendino per vidaus audito ataskaitoje nurodytą laiką.

Apibendrinama 2023 m. veiklos rezultatus Komisija pažymi, kad iš esmės įvykdė Strateginiame veiklos plane numatytas užduotis. Komisija savo veikla – tiek priimdama sprendimus, tiek organizuodama savo veiklą veiksmingai prisidėjo, kad tinkamai būtų užtikrintas asmenų teisių gynimas jau ikiteisminėje mokestinių ginčų nagrinėjimo stadijoje, pilnai išnagrinėtas mokestinis ginčas ir priimti objektyvūs ir savalaikiai sprendimai mokestinių ginčų bylose.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 188733245, Vilniaus g. 27, LT-01402 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-02-29 Nr. VD-2024/50
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Evaldas Raistenskis, Komisijos pirmininkas
Sertifikatas išduotas	EVALDAS RAISTENSKIS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-02-29 17:47:18 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-02-29 17:47:29 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2021-09-17 15:29:20 – 2026-09-16 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.75.8.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-02-29 17:49:29)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-02-29 17:49:30 DBSIS